

**Anhtē hpe Ding Hpring Ai Lam De Du Shāngun Ai Lam A Māhtai-
Anhtē A Asak Hku Nna Hkristu Hta Nga Ai Kārai Kāsang Hpe Hpring Hpring
Tsup Tsup Kābu Gāra Lu Ai Lam**

Htina Chyum Daw- Rom 5:1-11

I. Ding hpring ai lam de du shāngun ai lam gaw, Mādu a ding hpring ai lam shādang hte mären, anhtē hpe hkap la ai Kārai Kāsang a bungli gālaw ai lam rai nga ai; Kamsham ai ni a ding hpring ai lam gaw shanhtē nan mādu da ai mābyin māsa n rai ai sha, shanhtē hte gumhpawn mātut mānoi da ai mārāi hkum asak hkrung ai Hkristu Shi nan rai nga ai.

- A. Anhtē gaw Hkristu kāta de kamsham ai shāloi, Kārai Kāsang a māra raw dat ya ai hpe hkap la lu ga nna (Kas 10:34), Kārai Kāsang gaw anhtē hpe ding hpring ai lam de du shāngun lu ai (Rom 3:23,26); Dai gaw Hkristu hpe anhtē a ding hpring shāngun ai lam a mārang e mung, anhtē a ding hpring ai pālawng rai nga ai Hkristu hte anhtē hpe jāhpun ya ai a mārang e mung rai nga ai (Esai 61:10, Luk 16:22, Yer 13:6, Zeh 3:4).
- B. Asak gaw Kārai Kāsang a hkye hkrang la ai lam a bandung rai nga ai; dai mājaw ding hpring ai lam de du ai lam gaw “asak” a lam rai nga ai: ding hpring ai lam de du ai a mārang e anhtē gaw Kārai Kāsang a ding hpring ai shādang de du wa nna, dai hte bung pre ai lam nga ai mājaw, ya Mādu gaw Shi a asak hpe anhtē kāta de kāran jaw lu nga ai – Rom 5:18.

II. Anhtē ding hpring ai lam de du ai a māhtai gaw, anhtē a asak hku nna Hkristu hta nga ai Kārai Kāsang hpe hpring hpring tsup tsup kābu gāra lu ai lam rai nga ai – kāji 1-11.

- A. Anhtē ding hpring ai lam de du ai a māhtai gaw anhtē a kābu gāra ai lam a mātu mau hpa lam kru – tsawra myit (kāji 5), chyeju (kāji 2), simsa lam (kāji 1), myit māda lam (kāji 2), asak (kāji 10) hte shingkwang (kāji 2) ni hte danleng pru wa ai; ndai chyum daw gaw anhtē a kābu gāra lam a mātu Māsum lāngai Kārai – Chyoi pra ai Wēnyi (kāji 5), Hkristu (kāji 6) hte Kārai Kāsang (11) hpe mung hpaw hpyan da ai.
- B. Hkristu a hkrang shaw la ai si hkam lam a mārang e Kārai Kāsang gaw, anhtē yubak māsha ni hpe ding hpring ai lam de du shāngun nna, Mādu a hpyen ni rai nga ai anhtē hpe Shi hkum nan de bai pri nem ya nu ai (kāji 1, 10-11). Dai hta kāga “anhtē hpe jaw da wu ai chyoi pra ai Wēnyi a mārang e, Kārai Kāsang a shāwang tsawra myit hpe anhtē a myit māsin hta ru jaw ya wu sai” (kāji 5).
1. Anhtē gaw myit hkyi lit li ai lam, gawng kya ai lam hte myit kāji ai lam nga chye ga timung, Kārai Kāsang a tsawra myit gaw anhtē a kāta hta nga nga ai lam hpe anhtē n dang n lu ai; Hkristu Shi nan rai nga ai asak a lam hta nga nga lu na mātu (Yhn 14:6a) Anhtē gaw Kārai Kāsang Shi hkum nan rai nga ai (1Yhn 4:8,16) Kārai Kāsang a tsawra myit hta tinang hkum hpe hkang zing na mātu ra kāhkyak nga ai (Yud 20-21)
2. Anhtē gaw Kārai Kāsang ap jaw da ai anhtē a tsawra chye ai wēnyi hpe grung chyī na mātu shādut ai lam hpe ra ahkyak ai; rai yang she anhtē gaw dai ni Hpung a hten run hkrat sum ai lam hpe dang lu na mātu grung chyī nga ai tsawra chye ai wēnyi nga lu na ga ai: anhtē wēnyi grung chyī na mātu shādut ai lam ngu ai gaw, anhtē a wēnyi hta nga ai Wēngi rai nga ai Mādu Kārai hte mātut māhkai ai lam hta gāloi mung nga nga na mātu anhtē a wēnyi hpe n hkring n sa shāman shākyang ai lai kyang hpe gaw gap na mātu rai nga ai – 2Tim 1:6, 4:22.
- C. Dai chyeju hpe hkamsha lu ai lam gaw mākam māsham nga nna, dai chyeju hta anhtē tsap nga ga ai” (Rom 5:2). Anhtē gaw mākam māsham a mārang e ding hpring ai lam de du nna, chyeju a shingwang hta tsap nga ga ai mājaw “anhtē gaw anhtē a Yēsu Hkristu a mārang e Kārai Kāsang hpang de simsa ai lam hpe lu la ga ai” (kāji 1).
1. Kārai Kāsang “hpang de” simsa ai lam nga ai ngu gaw mākam māsham a mārang e ding hpring ai lam de du ai kaw nna Kārai Kāsang a kāta de anhtē a hkrum lam nhtum shi ai sha, anhtē gaw Kārai Kāsang a kāta de sa ai lam hta naw nga nga dingyang rai ai lam hpe tsun māyu ai; Luka 7 hku nna hkye hkrang la hkrum ai lam gaw law la ai yubak māra ni hte lawt lu ai rai nna “tsawra chye ai ni law law wa” yubak hpring tup ai num hpe (kāji 47-48) Mādu Yēsu gaw “simsa ai lam kāta de sa na mātu” mātun da wu ai.

2. Anhtē gaw ding hpring lam de du ai lam a chyinghka hpe lai di mat wa ai hte rau, anhtē gaw simsa ai lam hta hkawm sa na mātu ra kādawn ai (Rom 3:17). Anhtē gaw anhtē a wēnyi hpe ahkyak tawn ai lam, anhtē a wēnyi hpe jai lang ai lam, anhtē a wēnyi hpe myit mǎju jung ai lam, Kārai Kāsang a Wēnyi hte arau kāran hkamsha ai lam hta anhtē a wēnyi hte Kārai Kāsang hpe mǎtut mǎhkai ai lam, anhtē a wēnyi hte hkawm sa ai lam hte asak hkrung ai lam a mǎrang e nyan hpe wēnyi ntsa hta mǎra da ai shǎloi – anhtē a nyan gaw simsa ai lam byin wa nna, anhtē hpe hkring sa ai lam, lawt lu ai lam, htoi kābrim ai lam hte *atsang awang re* ai lam rai nga ai kǎta daw hkamsha lam hpe jaw ai (8:6).

III. Chyeju a shingwang hta anhtē gaw, anhtē a kābu gǎra ai lam hte ngwi pyaw ai lam a mātu anhtē a gumrawng ai hte kābu pyaw ai lam hku nna Kārai Kāsang hpe lu la da ai; Kārai Kāsang hta gumrawng ai lam ngu ai gaw “Dai hta n-ga, tsin-yam tsindam hta e mung anhte kabu gumrawng ga ai; tsin-yam tsindam mahtang gaw shakut sharang ai, shakut sharang ai gaw myit marai ai, myit marai ai gaw myit mada ai shabyin nga ai hpe, anhte chye ga ai” 5:3-4,11.

- A. Tsin-yam tsindam gaw, gǎja teng sha chyeju a shinggyim rudi hkam ai lam hte chyeju a dwi sau ai māda mǎra du sa ai lam rai nga ai; tsin-yam tsindam hpe nyet kau ai lam gaw anhtē a kābu gǎra ai lam a mātu anhtē a gambum rai nga ai Kārai Kāsang gaw chyeju hpe nyet kau ai lam rai nga ai; Chyeju gaw mǎdung hku nna tsin-yam tsindam hkrang hta anhtē h pang de sa du gǎwan nga ai; dai hku rai nna Kārai Kāsang gaw arai yawng mǎyawng (mǎsha mǎrai hkum nan yawng, ginlam ni yawng, bungli yawng, mǎbyin mǎsa yawng hte mǎkau grup yin yawng) ni gaw anhtē Hkristu hpe grau nna amyat lu la na, anhtē a mǎbyin kǎta de Mǎdu hpe grau nna la bang na mai kǎja ai lam a mātu rausha bungli gǎlaw shǎngun ai; shing rai yang she anhtē gaw nsoi nsa byin ai hku nna hkrang nsam gǎlai shai nhtawm, Hkristu a hkrang nsam hte hkrang bung pre wa let, hpring tsup ai kǎsha aya kǎda de shǎga la hkrum na rai nga ai – 2kor 12:7-9, Rom 8:28-29.
- B. Tsin-yam tsindam gaw hkam shǎrang ai hpe byin pru shǎngun ai, hkam shǎrang ai lam gaw sakse dan leng ai lam hpe shǎbyin nga ai, dai gaw chyam dinglik ai hkrum ngut sai laklai kumla hte mǎsat mǎsa hkrum ai mǎnu dan ai lam rai nga ai (Hpil 2:19-22); Pawlu gaw shi a mǎgam gun mǎnang ni “kābu gǎra shiga hpe ap ya ai lam hkam ging ai wa ngu nna Kārai Kāsang hkap la wu ai lam” hpe hkrum ai ni re hpe tsun da ai (1Ht2:4): Shanhtē a kābu gǎra shiga htawn tsun ai lam gaw mǎsha ni hpe shǎrawng awng shǎngun na mātu shanhtē hkum nan a lam n rai ai sha, Kārai Kāsang hpe shǎrawng awng shǎngun na mātu hte Kārai Kāsang a lam rai na mātu shi gaw shanhtē a myit mǎsin hpe nhtum nwai chyam dinglik nna, jep jen wu ai.
 1. 1Pe 1:7 hta anhtē a mǎkam mǎsham hpe dinglik ai lam gaw “hten bya chye ai ja hpe wan hte dinglik ai lam hta grau nna myat ai” ngu tsun da ai; dai wan gaw san jep ai lam ni hte nni nhkri hkrum ai lam ni a wan rai nga ai: Nhprang tawng hku nna naw nga nga ai ja gaw shǎchyoï shǎpra ya ai wan a hkru hkawp ai tsin-yam hpe hkamsha ai shǎloi, dai gaw mǎsha shǎgu aloi sha shǎrawng awng hkap la lu ai mǎrai ningja hpe lu la ai – Mrk 3:3.
 2. Mǎdu Kārai gaw, anhtē hpe wan hte bung ai dinglik ai lam ni a mǎrang e Mǎdu hpe ja nsam kǎ-up ai mǎkam mǎsham hku nna, shǎbrai jaw let amyat lu la na mātu ra shǎrawng ai; shǎloi she anhtē gaw, Mǎdu a hkumhkrang gaw gap ai lam a mātu Kārai mǎbyin mǎsa shang lawm ai Kārai asak ngu ai Hkristu Shi nan rai nga ai jet ai ja hta shang lawm kǎnawn mǎzum lu na rai nga ai: Dai rai nna anhtē gaw ja nsam kǎ-up ai Yerusalem mǎre ningnan gaw gap ai lam a mātu hpraw san ai aja pyen ding byin wa lu na ga ai – Shr 3:18, 1:20, 21:18,23, 2Pe 1:4.
 3. Kārai Kāsang hpe tsawra ai chyoi pra ai ni nkau mi gaw, shanhtē hta asak hte nhtoi a shǎdawn shǎdang nkau mi nga ai mǎjaw, shanhtē gaw Mǎdu Kārai a mātu bungli gǎlaw na htap htuk ai ngu myit sawn ma ai; raitim shanhtē gaw nhprang tawn san san sha rai nna, sakse dan leng ai mǎrai ningja, tsin-yam tsindam hte dinglik ai lam hpe hkam shǎrang ai lam kaw nna byin pru wa ai mǎsat mǎsa hkap la hkrum ai mǎrai ningja *kǎta* nga ai; ndai mǎrai ningja gaw mǎgam gun ai mǎsha ni hpe kābu pyaw ai, dwi sau ai hte atsang awang re lam hpe hkamsha lu shǎngun ai.
 4. Anhtē yawng gaw “Mǎdu Kārai, ngai hpe sakse danleng ai lam hpe jaw rit” ngu nna akyu hpri ra ga ai; dai shǎloi Mǎdu Kārai gaw anhē a mātu sakse danleng ai lam hpe paw pru shǎngun na

măbyin măsa ni hpe byin pru shāngu na rai nga ai: Anhtē gaw Hkristu a măyam ni rai nga ga timung, anhtē gaw sakse danleng ai lam n nga nga ga ai; dai gaw Kārai Kāsang hpe dingbai nna, anhtē hpe hten bya shāngun nhtawm, chyoi pra ai ni hte Kārai Kāsang a nta hpe mung dingbai dingna byin shāngun ai: Anhtē a nhtoi hte anhtē a chyeju kumhpa a mārang e anhtē gaw chyoi pra ai ni hpe gārūm shingtau ga ai rai timung, anhtē gaw sakse dan leng ai lam n nga nga ai măjaw anhtē gaw shanhtē hpe ahtu măchyi hkra shāngun nga ai – Mat 14:45-51.

- C. Sakse danleng ai lam hte rau anhtē hta myit măda lam nga nna (Rom 5:4), anhtē gaw Kārai Kāsang a hpung shingkang hpe myit măda lam a măjaw gumrawng ga ai (kăji 2).
1. Anhtē gaw chyeju hta tsap nna, simsa ai lam hta hkawm sa ga ai rai timung, anhtē gaw Kārai Kāsang Shi nan dan leng lam rai nga ai hpung shingkang hta hpring hpring tsup tsup gārai n nga shi ga ai; “Ya e sha hkrum ai atsang sha rai nga ai tsin-yam tsindam gaw, nachying kăba li la ai htani htana hpung shingkang hpe anhtē a mătu măra a shăchyen nga ai” - 2Kor 4:18.
 2. Arai yawng măyawng rai nga ai chyeju a Kārai Kāsang gaw, anhtē hpe Hkristu Yēsu hta Mădu a htani htana hpung shingkang kăta de shăga bang wu ai; ndai shăra hta ya anhtē gaw anhtē a hpung shingkang myit măda ai lam hku nna anhtē a wēnyi hta shămu nga ai Hkristu hpe kăbu gāra nga ga ai -1Pe 5:10, 1Ht 2:12, Kol 1:27, Hpil 3:21.
 3. Mădu Kārai gaw, kăsha law law ni rai nga ai anhtē hpe shăni shăgu shăchyoi shăpra ya ai a mārang e hpung shingkang kăta de woi awn ya nga nna (Heb 2:10-11), anhtē gaw Yēsu Hkristu a myi man hta nga ai Kārai Kāsang a hpung shingkang hpe măda yu na mătu, tinang hkum a myit măsin hpe Mădu Kārai hpang de tutnawng kăyin wa ai a mārang e hpung shingkang a (degree) shădawn mādang lăngai gaw, kăga langai de shăni shăgu hkrang nsam gălai shai hkrum nga ai (2Kor 3:16-18, 4:6b).
- D. Anhtē gaw anhtē a tsin-yam tsindam ni hta, Hkristu hpe kăbu gāra nga ga ai măjaw, Kārai Kāsang a *dine nmite* hkye hkrang la ai lam a sak hkrung ai bandung hpring tsup ai lam a mătu Mădu a asak hta hkye la hkrum ga ai, dai bandung gaw buga Hpung ni hta dan leng ai Hkristu a sak hkrung ai hkumhkrang gălaw shăpraw ai lam hte, gaw gap ai lam rai nga ai; dai gaw anhtē măhtang, Mădu Kārai a sutsu ai chyeju hpe kăbu gāra ai shăra, simsa ai lam a Kārai Kāsang gaw Mădu a hpung shingkang dan leng ai lam a mătu hte Mădu a awng pādang hpe mādun ai lam a mătu Satan hpe anhtē a lăgaw hta găbye zing ri ai shăra rai nga ai – Rom 5:10, 12:5.